Atklātas lietas statuss

Lietas Nr. C71451424

Lietas arhīva Nr. C-1666-25/12

ECLI:LV:VRT:2025:0425.C71451424.3.S

Vidzemes rajona tiesa
SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Valmierā, /Datums A/

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis Kaspars Kukmilks

ar tiesas sēdes sekretāri /Persona A/

piedaloties prasītājam /Persona B/,

tiesas sēdē izskatīja /Persona B/ prasību par īpašuma tiesību atzīšanu, lietā ar atbildētāju Latvijas Republikas Finanšu ministriju un trešo personu Madonas novada pašvaldību.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītājs /Persona B/ (turpmāk – prasītājs) iesniedza tiesā prasības pieteikumu par īpašumu tiesību atzīšanu uz būvi (dzīvojamo māju) ar kadastra apzīmējumu /Adrese A/, kas atrodas adresē /Adrese B/ (turpmāk – Dzīvojamā māja). Prasības pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[1.1] Prasītāja vectēvam jeb prasītājas mātes /Persona C/ saskaņā ar Cēsu zonālā valsts arhīva (turpmāk – Arhīvs) izsniegto arhīva izrakstu Madonas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja piešķīrusi apbūvei grunts gabalu.

Saskaņā ar Madonas rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas Komunālās saimniecības nodaļas /Datums B/ izsniegto reģistrācijas apliecību Nr. 5, namīpašums /Adrese C/ (vēlāk iela pārdēvēta par Lazdonas ielu), Madonas pilsētā ir reģistrēta uz /Persona D/ vārda, no /Datums C/ ar īpašuma tiesībām un ierakstīta reģistra grāmatā ar Nr. 5, pamatojoties uz Madonas pilsētas izpildu komitejas lēmumu Nr. 285.

[1.2] /Persona D/ ir miris /Datums D/. Saskaņā ar Vidzemes apgabaltiesas zvērinātas notāres /Persona E/ /Datums E/ izdoto mantojuma apliecību Nr. 22, tika apstiprinātas prasītājas mātes /Persona C/ mantojuma tiesības uz visu atstāto mantu. Mantas sastāvā ir norādīta Dzīvojamā māja.

[1.3] /Persona C/ ir mirusi /Datums F/. Saskaņā ar Vidzemes apgabaltiesas zvērinātas notāres /Persona E/ /Datums E/ izdoto mantojuma apliecību Nr. 20, tika apstiprinātas mantojuma tiesības uz /Persona C/ atstāto mantojumu uz vienu domājamo pusi (1/2) no visa atstātā mantojuma /Persona C/. Savukārt ar Vidzemes apgabaltiesas zvērinātas notāres /Persona E/ /Datums G/ izdoto mantojuma apliecību Nr. 28, tika apstiprinātas mantojuma tiesības uz /Persona C/ atstāto mantojumu uz vienu domājamo pusi (1/2) no visa atstātā mantojuma prasītājam. Abās apliecībās ir norādīts, ka mantas sastāvā ir arī Dzīvojamā māja.

[1.4] /Persona F/, kurš bija prasītāja pusbrālis, ir miris /Datums H/. Ar Vidzemes apgabaltiesas zvērinātas notāres /Persona E/ /Datums I/ izdoto mantojuma apliecību Nr. 1205, apstiprinātas mantojuma tiesības uz visu atstāto mantojumu prasītājam. Mantas sastāvā ir norādīta arī viena domājamā puse (1/2) no Dzīvojamās mājas.

[1.5] Prasītājs nevar izpildīt likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 21. panta prasības, lai reģistrētu zemesgrāmatā īpašuma tiesības uz Dzīvojamo māju, jo tās būvniecība veikta /Datums J/ un ekspluatācija nodošanas – pieņemšanas akts nav saglabājies. Tāpēc prasītājs atsaucas uz likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 22. pantu, kas paredz, ka, ja nostiprinājuma lūdzējs nevar iesniegt šī likuma 21. pantā norādītos dokumentus, tad par īpašuma tiesību nostiprinājuma pamatu var būt tiesas spriedums, ar kuru atzītas personas īpašuma tiesības.

[1.6] Dzīvojamā māja nav ierakstīta zemesgrāmatā, tomēr tā atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /Adrese D/, kura ir ierakstīta zemesgrāmatā uz Latvijas Republikas vārda.

Dzīvojamā māja, atbilstoši likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas /Datums K/ Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktajam ir atzīstama par atsevišķu objektu, jo tā ir uzcelta kā individuālā dzīvojamā māja uz apbūvei piešķirtā gruntsgabala.

[1.7] Prasītājs ir vairākkārt vēsties valsts akciju sabiedrības "Valsts nekustamie īpašumi" ar atsavināšanas ierosinājumiem, ar kuriem prasītājs ir lūdzis tam atsavināt zemesgabalu uz kura atrodas Dzīvojamā māja. Šie atsavināšanas ierosinājumi ir noraidīti, norādot, ka, lai prasītājam būtu likumīgas tiesības ierosināt zemesgabala atsavināšanu, tam kā Dzīvojamās mājas īpašniekam ir jābūt ierakstītam.

[1.8] Prasītājs par Dzīvojamo māju pašvaldībai maksā nekustamā īpašuma nodokli un zemes likumiskās lietošanas maksu valstij atbilstoši valsts akciju sabiedrības "Valsts nekustamie īpašumi" rēķiniem.

[1.9] Prasītājs savu dzīvesvietu Dzīvojamās mājas adresē ir deklarējis kopš /Datums L/, savukārt prasītāja māte /Persona C/ savu dzīvesvietu Dzīvojamās mājas adresē ir deklarējusi no /Datums M/ līdz savai miršanas dienai /Datums F/.

[1.10] Prasītājs faktiski ir pārņēmis savā valdījumā Dzīvojamo māju pēc mātes nāves, turpinot tur pastāvīgi dzīvot, apsaimniekot un uzturēt to.

[1.11] Prasītājs lūdz tiesu nepiedzīt no atbildētājas tiesas izdevumus, jo, lai gan atbildētāja ir uzskatāma par atbildētāju, tomēr atbildētāja nav izdarījusi pret prasītāju nekādas darbības, tai skaitā, bezdarbību, kas aizskartu prasītāja ar likumu aizsargātās intereses saistībā ar Dzīvojamo māju.

[1.12] Prasība pamatota ar Latvijas Republikas Civillikuma (turpmāk – Civillikums) 1060., 1061. un 1477. pantu, likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 3. pantu, 17. panta pirmās daļas 6. punktu, 21. un 22. pantu, likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14. panta pirmās daļas 1. punktu un Civilprocesa likuma 1. pantu un 127.–130. pantiem.

[2] Atbildētājas Latvijas Republikas Finanšu ministrija (turpmāk – atbildētāja) pilnvarotā pārstāve valsts /Organizācija A/ (turpmāk – atbildētājas pārstāve) par prasības pieteikumu iesniedza rakstveida paskaidrojumus. Savos paskaidrojumos atbildētāja prasību neatzīst, uzskatot, ka tā nav pamatota un ir noraidāma turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[2.1] No Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas un Madonas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /Adrese E/ datiem, Dzīvojamā māja atrodas uz nekustamā īpašuma, kura sastāvā ietilpstošas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /Adrese F/, kuras sastāvā ietilpstošā zemes vienība pieder atbildētājai. Kā Dzīvojamās mājas tiesiskie valdītāji ir norādīti prasītājs un mirušais /Persona F/ uz 1/2 domājamo daļu katrs.

[2.2] Atbildētāja uzskata, ka prasības pieteikumam pievienotie dokumenti nav pietiekami īpašuma tiesību pierādīšanai uz Dzīvojamo māju un prasītājam saskaņā ar Civillikuma 1060. panta otro daļu un likuma "Par

nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās” 21. pantu ir jāpierāda, ka /Persona C/ un /Persona F/, un pirms viņiem /Persona D/ ir bijuši Dzīvojamās mājas īpašnieki savas nāves brīdī.

[2.3] Atbildētāja uzskata, ka prasība konkrētajā lietā bija ceļama pret Madonas novada pašvaldību, bet, ievērojot to, ka prasība pret Madonas novada pašvaldību nav celta, bet tā varētu skart tās intereses, Madonas novada pašvaldība lietā ir pieaicināma kā trešā persona atbildētāja pusē.

[2.4] Atbildētāja uzskata, ka tai prasības apmierināšanas gadījumā nebūtu jācieš Civilprocesa likuma 41., 42. un 43. pantā paredzētie izdevumi un tie būtu jāuzņemas prasītājam pašam, jo prasītājs nav pierādījis, ka atbildētājs būtu vainojams tā tiesību aizskārumā. Uz nepieļaujamību piedzīt no atbildētāja tiesāšanās izdevumus līdzīgos apstākļos ir norādījis arī Senāta Civillietu departaments /Datums N/ spriedumā lietā Nr. SKC-41/2019 un /Datums O/ spriedumā lietā Nr. SKC-48/2018.

[3] Pēc atbildētājas pieteikuma lietā tika pieaicināta trešā persona Madonas novada pašvaldība. Trešā persona iesniedza rakstveida paskaidrojumus, kuros norādīja sekojošus argumentus.

[3.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 80. panta otrajā daļā noteiktajam, pašvaldībai kā trešajai personai nav jānorāda, vai tā atzīst vai neatzīst prasītāja prasības pieteikumu.

[3.2] Pašvaldībai pret prasību pēc būtības iebildumu nav, ja tiesa, izvērtējot iesniegtos pierādījumus, atzīst, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekoši, tam faktam, lai atzītu prasītāja īpašuma tiesības.

[3.3] Pašvaldības ieskatā mediācija šajā civillietā nav iespējama, jo īpašuma tiesību atzīšanu prasītājam nepieciešams tiesas spriedums. Savukārt spēkā esošais tiesiskais regulējums pašvaldībai nepiešķir tiesības ārpustiesas kārtībā atzīt prasītāja īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu.

[4] /Datums P/ Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”, laidienā Nr. 2, atbilstoši likuma “Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās” 22. pantā noteiktajam, tika publicēts sludinājums par attiecīgo lietu, nosakot trīs mēnešu termiņu iebildumu pret prasību iesniegšanai tiesā.

Sludinājumā noteiktajā termiņā un līdz tiesas sēdes dienai, tiesā nav saņemts kādas personas iebildumi pret prasību.

[5] Prasītājs tiesas sēdē prasību uzturēja pilnīgi, pamatojot to ar prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem. Papildus prasītājs norādīja, ka Dzīvojamā mājā dzīvo visu savu dzīvi, un vēlas sakārtot dokumentus.

[6] Atbildētājs, tā pilnvarotais pārstāvis un trešā persona Madonas novada pašvaldība uz tiesas sēdi nav ieradušies. Gan atbildētājas pilnvarotais pārstāvis, gan Madonas novada pašvaldība ir iesnieguši tiesai lūgumu par lietas izskatīšanu bez viņu klātbūtnes. Tiesa atzīst, ka lietu var izskatīt bez atbildētāja, tā pilnvarotā pārstāvja un trešās personas Madonas novada pašvaldības klātbūtnes.

Motīvu daļa

[7] Uzklausījusi prasītāja paskaidrojumus, kā arī iepazinusies un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus to kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma.

[8] Civilprocesa likuma 93. panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība, savukārt atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 96. panta piektajai daļai, pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdēju otra puse.

[9] Tiesa atzīst, ka lietā nav strīda, ka Dzīvojamā māja atrodas uz valstij piederoša zemesgabala, vienlaikus tā ir uzskatāma par atsevišķu objektu, atbilstoši likuma “Par atjaunotā Latvijas Republikas /Datums K/ Civillikuma ievada, mantojuma tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību” 14. panta pirmās daļas 1. punktam. Tiesas ieskatā lietā nav strīds, ka prasītājs ir Dzīvojamās mājas tiesiskais valdītājs, ko apliecina arī Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati. Kā arī to, ka prasītājs nevar īpašumtiesības pierādīt atbilstoši likuma “Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās” 21. pantā noteiktajai kārtībai.

Vienlaikus lietā no atbildētājas puses ir strīds par to, vai /Persona D/, /Persona C/ un /Persona F/ bija Dzīvojamās mājas īpašnieki savas nāves brīdī.

[10] Prasītājs prasības pieteikumā lūdz atzīt prasītāja īpašuma tiesības uz Dzīvojamo māju, kā arī atzīt prasītāja tiesības prasīt Dzīvojamās mājas īpašuma tiesību iegūšanas pamata ierakstīšanu zemesgrāmatā uz prasītāja vārda. Tiesas ieskatā abi šie prasījumi ietilpst likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 22. panta tvērumā, un ir skatāms kā viens prasījums konkrētajā gadījumā. Proti, ja prasība tiek apmierināta un tiek atzītas prasītāja īpašuma tiesības uz Dzīvojamo māju, tad šis spriedums atbilstoši šai tiesību normai kalpo par īpašuma tiesību nostiprinājuma pamatu. Savukārt prasības noraidīšanas gadījumā, īpašuma tiesības netiek atzītas, un līdz ar to, nav pamats arī atzīt tiesības prasīt Dzīvojamās mājas īpašuma tiesību iegūšanas pamata ierakstīšanu zemesgrāmatā.

[11] Izvērtējot prasītāja prasību par īpašuma tiesību, tiesa ņem vērā turpmāk norādīto.

[11.1] Tiesa atzīst, ka atbildētāja pamatoti norāda, ka prasītājs nav iesniedzis pietiekamus pierādījumus, lai atzītu prasītāja īpašuma tiesības likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 21. panta un Civillikuma 1060. panta otrās daļas pamata. Atbilstoši likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 21. pantam, ja fiziskā persona ēkas (būves) ieguvusi pēc /Datums Q/ mantošanas ceļā, tās zemesgrāmatā ir ierakstāmas uz šīs personas vārda ar nosacījumu, ka nostiprinājuma lūdzējs iesniedz pierādījumus par to, ka mantojuma atstājējs bijis šo ēku (būvju) īpašnieks. Savukārt gadījumā, ja mantojuma atstājējs šīs īpašuma tiesības ieguvis pēc /Datums Q/, tad ir iesniedzami pierādījumi par iepriekšējo personu īpašuma tiesībām, līdz tiek pierādīts mantojuma atstājēja īpašuma tiesības (piemēram, būvniecība vai reģistrācija likumā noteiktajās iestādēs). Arī pats prasītājs prasības pieteikumā atzīst, ka nevar izpildīt šīs normas prasības.

[11.2] Lietā nav strīds, ka prasītājs būtu iesniedzis dokumentus, kuri pierādītu /Persona D/ (un līdz ar to, /Persona C/ un /Persona F/ kā mantinieku) īpašuma tiesības uz Dzīvojamo māju. Tomēr tiesa uzskata, ka, konkrētajā gadījumā ir piemērojams likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 22. pants. Šajā pantā ir norādīts, ka, gadījumā, ja nostiprinājuma lūdzējs nevar iesniegt šā likuma 21. pantā minētos dokumentus, par nostiprinājuma pamatu var būt tiesas spriedums, ar kuru atzītas viņa īpašuma tiesības.

Tiesa, iepazīstoties ar prasības pieteikumam pievienotajiem dokumentiem, atzīst, ka dokumentu kopums ir pietiekams, lai atzītu, ka /Persona D/ bija īpašuma tiesības uz Dzīvojamo māju. Konkrēto secinājumu tiesa iegūst, ņemot vērā, pirmkārt, Madonas pilsētas darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas /Datums R/ protokola Nr. 5 izrakstu, ar kuru /Persona D/ tiek piešķirts apbūves gabals. Otrkārt, /Datums S/ Madonas rajona darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas komunālās saimniecības nodaļas izsniegtā reģistrācijas apliecība. Treškārt, /Datums T/ mājas grāmata, kurā /Persona D/ ir norādīts kā īpašnieks.

Turklāt ir jāņem vērā, arī prasītāja mēģinājumi iegūt šos dokumentus. Proti, prasītājs prasības pieteikumam ir pievienojis Madonas novada pašvaldības būvvaldes /Datums U/ atbildi Nr. 2.1.3.6/24/382, kurā ir norādīts, ka būvvaldes rīcībā nav būvniecības dokumentācijas par ēkas celtniecību vai cita informācija. Savukārt tiesvedības laikā prasītājs ir iesniedzis Latvijas Nacionālā arhīva Vidzemes reģionālā arhīva /Datums V/ atbildi Nr. VRA-8.2.2./3612, par to, ka arhīvs nevar izsniegt /Datums S/ namīpašuma /Adrese G/ (šobrīd /Adrese H/) reģistrācijas apliecību Nr. 5, jo tāda neatrodas Madonas rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas Komunālās saimniecības nodaļas dokumentos.

[11.3] Tiesa atzīst, ka prasītājs ir izpildījis atbilstoši likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 21. pantā noteikto pienākumu attiecībā uz īpašuma tiesību nodošanu mantošanas ceļā no /Persona D/. No kuras savukārt mantošanas ceļā īpašuma tiesības uz 1/2 domājamo daļu ieguva prasītājs un /Persona F/, un vēlāk prasītājs no /Persona F/.

[11.4] Tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā prasītāja īpašumtiesības arī būtu iespējams atzīt, pamatojoties uz Civillikuma 999. pantu, kurā ir noteikti priekšnoteikumi, lai ar valdījumu nodibinātu īpašuma tiesības. Minētais izriet no prasītāja iesniegtajiem pierādījumiem, kuros ir norādīts, ka jau /Datums W/ prasītājs ir maksājis nekustamā īpašuma nodokli par māju, kā arī valsts akciju sabiedrības "Valsts nekustamie īpašumi" /Datums X/ rēķins Z-008718, kurā ir aprēķināts zemes nomas maksājums par laika posmu no /Datums Y/ līdz /Datums Z/, kā arī zemes lietošanas maksa no /Datums AA/ līdz /Datums AB/. Tāpat tiesas ieskatā lietā nav strīda, ka prasītājs ir

labticīgs valdītājs un nav celta prasība par Dzīvojamās mājas atzīšanu par bezīpašnieka lietu vai bezmantinieka mantu.

[11.5] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka ir atzīstamas prasītāja tiesības uz Dzīvojamo māju, pamatojoties uz likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14. panta pirmās daļas 1. punktu un likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 22. pantu.

[12] Atbilstoši Civilprocesa likuma 41. panta pirmajai daļai, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otas puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Atbildētājas pārstāve savos paskaidrojumos ir norādījusi, ka atbildētājai prasības apmierināšanas gadījumā nebūtu jācieš Civilprocesa likuma 41., 42. un 43. pantā paredzētie izdevumi, un tie būtu jāuzņemas prasītājam pašam, jo prasītājs nav pierādījis, ka atbildētājs būtu vainojams tā tiesību aizskārumā. Līdzīgu lūgumu prasības pieteikumā ir iekļāvis arī pats prasītājs, kurš ir norādījis, ka lūdz tiesas izdevumus no atbildētājas nepiespriest, jo tā pret prasītāju nav izdarījusi nekādas darbības, kas aizskartu prasītāja ar likumu aizsargātās intereses.

Kā ir skaidrojis Senāts, tad Civilprocesa likuma 41. panta pirmās daļas pirmā teikuma norma ir iztulkojama kopsakarā ar tiesību normām par civilās tiesvedības būtību. Līdz ar to, šī norma nav piemērojama gadījumos, kad persona, kura ir atbildētājas procesuālajā statusā, nav aizskārusi prasītāja tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses un nav devusi iemeslu prasītājam prasības celšanai (*Senāta Civillietu departamenta /Datums O/ sprieduma lietā SKC-48/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0129.C04057015.1.S) 14.2. punkts*). Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā atbildētājas pusē pieaicinātā Latvijas Republikas Finanšu ministrija nav aizskārusi prasītāja tiesības vai intereses un nav devusi iemeslu prasītājam prasības celšanai, līdz ar to, prasītāja un atbildētājas lūgums ir apmierināms.

[13] Lietā nav radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, jo saziņa ar lietas dalībniekiem ir notikusi elektroniski. Līdz ar to, nav izlemjams jautājums par tiesas izdevumu piedziņu valsts labā.

Rezolutīvā daļa

pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 189., 190. un 193. pantu, tiesa

nosprieda

1. /Persona B/, personas kods /Personas kods A/, prasību par īpašuma tiesību atzīšanu apmierināt pilnīgi.

2. Atzīt /Persona B/, personas kods /Personas kods A/, īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu – būvi (dzīvojamo māju), ar kadastra apzīmējumu /Adrese A/ adrese /Adrese I/.

3. Spriedums pasludināts /Datums A/.

4. Spriedums sastādīts un pieejams tiešsaistes sistēmā /Tīmekļvietne A/ /Datums A/.

5. Puses spriedumu var pārsūdzēt Vidzemes apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas – /Datums AC/, iesniedzot apelācijas sūdzību Vidzemes rajona tiesā.

Tiesnesis Kaspars Kukmilks